

JŪLIJS/AUGUSTS
2018

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja

ZIŅNESIS

Attēlā: Skats izstādes "Latvijas gadsimts" sadaļā, kas veltīta 1938. gada Dziesmu svētkiem. Foto: Roberts Kaniņš.

DZIESMU VARA MUZEJĀ

Jūlija pirmā nedēļā muzejā aizritēs Dziesmu svētku zīmē un skaņās – ar īpašiem piedāvājumiem svētku dalībniekiem un tematiskiem pasākumiem ikvienam visās muzeja nodaļās. Plašāka informācija – Ziņneša 3., 4. un 6. lpp.

JŪLIJS/AUGUSTS KALENDĀRS

LNVM IZSTĀDES

vieta: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, pamatekspozīcija un izstāžu zāles,
Brīvības bulvāris 32, Rīga

pastāvīgā ekspozīcija

“Latvijas senvēsture”, “Livonija”, “Latvijas teritorija un iedzīvotāji 16.–18. gs.”

“Kurzemes un Zemgales hercogiste 16.–18. gs.”

“Muiža un muižniecība 17.–19. gs.”, “Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gs.”

“Dzīvesvide un ikdiena 19. gs. un 20. gs. sākumā: bīdermeiera un jūgendstila interjeri”

“Tehniskā modernizācija 19. gs. un 20. gs. sākumā”

“Latvieši 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā: nacionālā pašapziņa, kultūra un sabiedriskā dzīve”

“Latvijas Republika. 1918–1940”

“Art Deco interjers Latvijā 20. gs. 30. gados”

“Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS. 1940–1941”

“Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem. 1940–1953”

“Padomju vara Latvijā: ideoloģija, pārvalde un saimniecība. 1944–1985”

“Ikdienas dzīve Padomju Latvijā. 20. gs. 60. gadu dzīvokļa interjers”

“Latvieši svešumā. 1944–1990”

“Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošana”

pastāvīgās izstādes

“Sakrālā māksla”, “Nauda Latvijā”

68 muzeju kopizstāde “Latvijas gadsimts”

laiks: 2018. gada 4. maijs – 2021. gada maijs

vieta: Dauderu nodaļa, Zāģeru iela 7, Rīga

laiks: līdz 2018. gada 31. jūlijam

izstāde “Interjera un sudraba priekšmeti no Gaida Graudiņa kolekcijas”

laiks: līdz 2018. gada 19. augustam

Filipa Šalajeva gleznu izstāde “Latvijas laukos”

pastāvīgās izstādes

“Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē”

pastāvīgās ekspozīcijas daļas

“Virtuve”, “Mūzikas salons”, “Gaida Graudiņa kolekcija”

vieta: Tautas frontes muzeja nodaļa, Vecpilsētas iela 13/15, Rīga

laiks: no 2018. gada 12. jūnija līdz 31. augustam

izstāde: “1941. gada 14. jūnija deportācijas upuru piemiņas diena Trešajā atmodā no 1987. līdz 1989. gadam”

pastāvīgā ekspozīcija

“Atmoda–LTF–neatkarība”, “Parlamentārā revolūcija”

LNVM IZSTĀDES ĀRPUS MUZEJA

vieta: Latvijas Nacionālā bibliotēka, Mūkusalas iela 3, Rīga

laiks: no 2018. gada 5. jūlija līdz 31. augustam

izstāde: “Priekšmetu stāsti” – ieskats izstādē “Latvijas gadsimts”

LNVM VIRTUĀLĀS IZSTĀDES

Virtuālā izstāde

“Dziesmu svētku nozīmes
LNVM Dauderu nodaļas
Gaida Graudiņa kolekcijā”

ZIŅNESIS
www.lnvm.lv

DZIESMU SVĒTKI SIMTGADEĒ UN MUZEJĀ

Attēlā: Skats no 1938. gada Dziesmu svētkiem.
Fotogrāfija redzama izstādē "Latvijas gadsimts".
LNVM krājums.

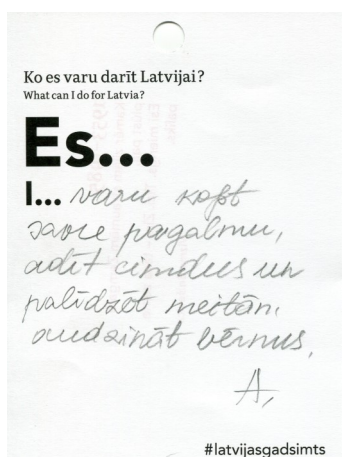
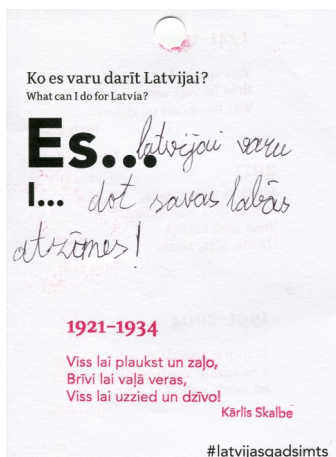
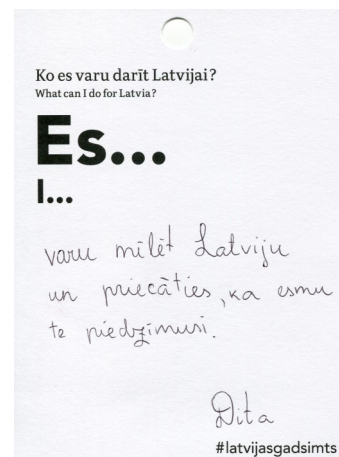
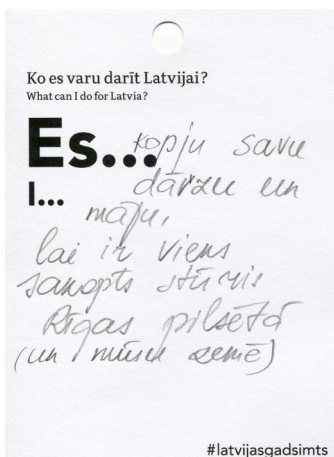
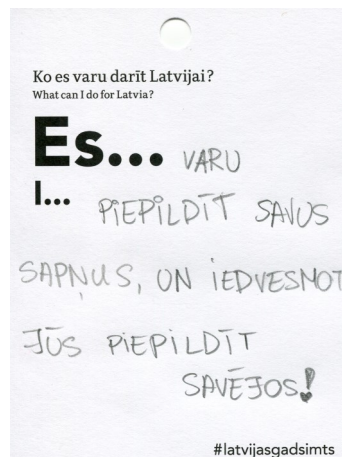
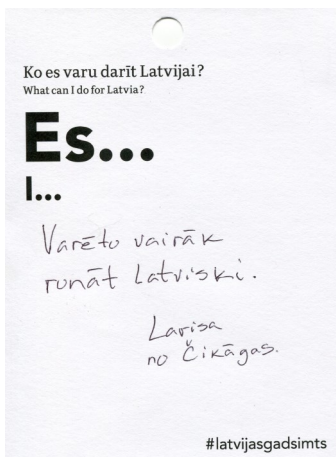
Jūlija pirmā nedēļa muzejā skanēs un ritēs XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku zīmē: izstādē "Latvijas gadsimts" gaidīsim ikvienu interesentu, svētku dalībniekus – ar īpašu piedāvājumu, sniedzot iespēju retos atpūtas brīžus starp mēģinājumiem un koncertiem pavadīt vēstures notikumu un personību sabiedrībā, uzziņāt ko jaunu un atklāt vēl nezināmo.

No 1. līdz 8. jūlijam (izņemot 2. jūliju) Brīvības bulvārī 32 visu dienu un uz visiem pasākumiem koristiem, dejotājiem un citiem svētkos iesaistītajiem (uzrādot svētku dalībnieka ID karti) ieeja muzejā būs bez maksas, turklāt katru dienu 14.00 tiek organizēta ekskursija jaunatvērtajā izstādē "Latvijas gadsimts". Svētku noslēdzošajā dienā – 8. jūlijā – visu dienu izstādes "Latvijas gadsimts" sadaļā, kas vēsta par 1938. gada IX Vispārējiem latviešu Dziesmu un deju svētkiem, apmeklētājus gaidīs viens no izstādes kuratoriem – LNVM Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas pētnieks Imants Cīrulis, kas 14.00 tuvāk stāstīs par šo svētku notikumiem un politisko fonu. Īpašais sadaļas piedāvājums un, iespējams, patīkams pārsteigums ir iespēja skārienjutīgajā ekrānā atrast visus korus un dziedātājus, kas piedalījušies IX Dziesmu svētkos.

Tāpat svētku dalībnieki tiks aicināti iegriezties "Latvijas gadsimta" pēdējā sadaļā, lai atstātu savu atbildi uz jautājumu, izvēlētos vienu vai vairākus dažādu laikposmu citātus, ar kuriem apzīmogat kartītes, kā arī apskatītu, cik daudz fotogrāfiju, to skaitā par Dziesmu svētku tēmu, sakrājis Gadsimta albumā. No muzeja apmeklējuma uz tuvām un tālākām mājām iespējams aizvest ne tikai kartītes – muzeja veikalā iegādājams "Latvijas gadsimts" katalogs latviešu un angļu valodā, kā arī dažādi citi drukas darbi, grāmatas un suvenīri.

KO ES VARU DARĪT LATVIJAI?

Izstādes "Latvijas gadsimts" pēdējā telpa ir viena no interaktīvākajām, tajā apmeklētāji aicināti pēc izstādes apskates pārdomāt redzēto un atstāt savu atbildi – tapušo mirkli vai pēc ilgākas apceres – par to, ko katrs no mums, kas dzīvo šodienas Latvijā, var dot savai valstij. Piedāvājam nelielu atbilžu izlasi, kas šķitusi interesanta jūnija beigās.

21. jūnijā LNVM Dauderu nodaļā tika atklāta mākslinieka animālista, portretista un naiivās mākslas pārstāvja Filipa Šalajeva (1929–2008) gleznu izstāde "Latvijas laukos", to varēs aplūkot līdz 19. augustam. Izstādē eksponētas mākslinieka 1970.–1990. gados gleznotās animālijas un portreti, kam raksturīga vienkāršība, tiešums un apzināts primitīvisms.

Filips Šalajevs dzimis zemnieka ģimenē Krievijā, Kaļiņinas apgabalā, Ruceļovas ciemā. Otrā pasaules kara laikā viņš nokļuva Latvijā, 1946. gadā iestājās Rīgas ostas skolā un visu darba mūžu nostrādāja par augstas kategorijas instrumentu atslēdznieku Rīgas ķīmiskās mašīnbūves rūpnīcā. Pašmācības ceļā Šalajevs uzkrāja plašas teorētiskās zināšanas par mākslu, literatūru un 32 gadu vecumā nolēma apgūt gleznošanu, sākot apmeklēt VEF kultūras nama Tēlotājas mākslas studiju un skoloties pie mākslinieka Ulda Zemzara. 1964. gadā Šalajevs sāka piedalīties mākslas izstādēs, un 1975. gadā Latvijas Dabas muzejā notika viņa pirmā personālizstāde, ko turpināja daļība kopizstādēs Rīgā, Maskavā, Drēzdenē, Lielbritānijas pilsētās. Mākslinieka gleznas iekļautas Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kolekcijā un privātās kolekcijās Latvijā un ārvalstīs.

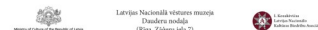
Izstādi par godu Latvijas valsts simtgadei piedāvā Latvijas Nacionālo kultūras biedrību asociācija.

Filipa Šalajeva
gleznu izstāde
"LATVIJAS LAUKOS"

Izstādes atklāšana: 21. jūnijā plkst. 17:00.
Izstāde apskatāma līdz 19. augustam.

Izstādi par godu gadimajai Latvijas valsts simtgadei piedāvā Latvijas Nacionālo kultūras biedrību asociācija

Attēlā: Izstādes afiša.

DZIESMU SVĒTKU NOZĪMES – VIRTUĀLĀ IZSTĀDĒ

30. jūnijā LNVM Youtube kanālā tika atklāta jauna virtuālā izstāde – "Dziesmu svētku nozīmes LNVM Dauderu nodaļas Gaida Graudiņa kolekcijā". Izstādē apskatāma daļa no latviešu kultūras mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa nozīmju kolekcijas, kas glabājas LNVM Dauderu nodaļas krājumā.

Attēlā: I latviešu Dziesmu svētku Amerikā nozīme. 1953. gads.
II Vispārējo latviešu Dziesmu svētku nozīme. 1880. gads.
Foto: Roberts Kaniņš.

Viens no lielākajiem Latvijas valsts simtgades notikumiem ir XXVI Vispārējie latviešu Dziesmu un XVI Deju svētki. Šī nozīmīgā latviešu kultūras sastāvdaļa kopš 2003. gada ir guvusi arī starptautisku atzinību – tā iekļauta UNESCO Cilvēces mantojuma un nemateriālā kultūras mantojuma meistarību sarakstā.

Sagaidot šīs vasaras Dziesmu svētkus, ir sagatavota jauna virtuālā izstāde – tā vēsta par dažādu laiku Dziesmu svētku nozīmēm. Izstādē redzams Latvijā un ārpus tās notikušo Dziesmu svētku nozīmju apliecinājuma daļību Dziesmu svētkos, bet vēlāk kļuva par piemiņas suvenīriem. Gaida Graudiņa kolekcijā kopumā ir 671 nozīme, 117 no tām saistāmas ar Dziesmu svētkiem.

LNVM Dauderu nodaļa īpaši aicina apskatīt gan virtuālo izstādi, gan muzeja ekspozīciju un izstādes XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku dalībniekus no 30. jūnija līdz 8. jūlijam – svētku dalībniekiem, uzrādot dalībnieka ID karti, ieeja "Dauderos" ir bez maksas.

KLUBS "TOTĀLS VĀKS" TIEKAS "DAUDERU" REZIDENCĒ

10. jūlijā 18.00 Dauderu namā notiks grāmatu kluba "Totāls vāks" tikšanās, kuras ietvaros tiks apspriesta literatūra par t. s. "Latvijas zelta laiku" – 20. gadsimta 20.–30. gadiem.

"Totāls vāks" ir Krišjāņa Barona ielas "Jāņa Rozes apgāda" grāmatnīcas grāmatu klubs, kas tiek katrā mēneša otrajā otrdienā, lai apspriestu kādu jaunu, interesantu un aktuālu literatūras tēmu. Katrai tikšanās reizei tiek izraudzīta kopēja tēma, kurai atbilstoši kluba dalībnieki izvēlas lasāmvielu, kuru apspriež tiekoties un risinot saviesīgas sarunas. Daļība klubā ir brīvprātīga un bez maksas. Uz kārtējo tikšanos būs gaidīts ikviens interesents. Tikšanās "Dauderos" tiek paredzēta kā īpašs un vienreizējs vasaras pasākums. "Dauderu" nams kā bijusī Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidence ļaus iejusties jūlija mēneša izvēlētajā literatūras vakara tēmas atmosfērā.

Attēlā:
Kluba vizītkarte.

SIMTGADES ZAĻUMBALLE "DAUDEROS"

11. augusta vakars "Dauderu namā" solās būt skanīgs un deju ritmu pieskandēts – pulksten 18.00 sāksies Zaļumballe ar mūziku un dejām.

Latvieši vienmēr ir pratuši rast laiku, lai pulcētos zaļumos uz deju vakaru, kur skanējušas ziņģes un dziesmas. Ballei zaļumos piemīt īpaša maģija – raitā deju solī metas gan liels, gan mazs.

Simts dienas pirms Latvijas valsts simtās dzimšanas dienas visā Latvijā tiks rīkota Zaļumballe dažādu muzikantu, ziņģētāju un tautas mūzikas ansambļu pavadībā.

Attēlā: Zaļumballes logotips.

ATSKATS UZ PAGĀJUŠO MĀCĪBU GADU UN PLĀNI NĀKAMAJAM

Vasarai sākoties, arī Latvijas Nacionālais vēstures muzejs atskatās uz pagājušajā mācību gadā paveikto.

2017.–2018. mācību gadā muzeju Brīvības bulvārī 32 apmeklēja 322 grupas un 6994 skolēni no 109 skolām. 15 skolas muzejā viesojušās piecas un vairāk reizes, visaktīvāk to darījusi Rīgas Valsts 1. ģimnāzija, kuras skolēni muzeja durvis vēruši 43 reizes. Seko Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums ar 20 apmeklējumiem, Rīgas 10. vidusskola ar 15 ekskursijām, Rīgas Valsts 2. ģimnāzija ar 14 nodarbībām.

Populārākās muzejpedagoģiskās programmas šajā darba cēlienā bija "Gatavošanās eksāmenam" – 41, "Senā skola" – 33, "Kā dzīvoja senie ļaudis" – 32, "Viduslaiku bruņinieki" – 30 un "Mana Latvija" – 21. Daudzas grupas apmeklēja arī Latvijas vēstures ekspozīciju un mainīgās izstādes.

2018. gada maija sākumā atklāto izstādi "Latvijas gadsimts" līdz jūnija vidum apmeklēja 18 skolēnu grupas.

Attēlā: LNVM Muzejpedagoģijas un izstāžu departamenta vadītāja Astrīda Burbicka vērta par muzeja plāniem 2017. gada augusta seminārā. Foto: LNVM.

Raugoties uz nākamo mācību gadu, aicinām izmantot Latvijas Skolas somas piedāvājumu arī LNVM dažādu izglītojošu programmu apmeklēšanai!

Plašāka informācija par LNVM izglītojošo nodarbību piedāvājumu un iepazīšanās ar 68 muzeju kopizstādi "Latvijas gadsimts" pedagogiem – jau tradicionālajā seminārā skolotājiem 23. augustā pulksten 11.00. Norises vieta – LNVM, Brīvības bulvāris 32, Rīga.

Attēlā: Skats no 2018. gada pavasara nodarbības "Gatavošanās eksāmenam".
Foto: LNVM.

DZIESMU SPĒKA PĀRLAICĪGUMS

13. jūlijā 18.00 LNVM Tautas frontes muzeja nodaļā tiks demonstrēta Askolda Saulīša dokumentālā filma "Dziesmuvara".

Filma vēsta par mums pašiem un par Dziesmu un deju svētku tradīcijas attīstību dinamiskajā un mainīgajā laika ritā vairāk nekā simts gadu garumā. Dokumentālās filmas veidotāji – režisors un scenārija autors Askolds Saulītis, otrs scenārija autors Dainis Īvāns, operators Andris Priedītis – savu Dziesmu svētku redzējumu ļauj izstāstīt dokumentālam koptēlam – latviešu karavīram, kara lidotājam, ērgelniekam un koristam. Lidojumā virs Latvijas, vēsturiskās fotogrāfijās, dažādās laikmeta liecībās, oficiālās un ģimeņu hronikās, kā arī dziesmu motīvos ir atgādināts par latviešiem dotās dziesmuvaras pārļaicīgumu, nozīmi nācijas pašapziņas celšanā, tautas saliedēšanā un brīvības gara uzturēšanā jebkuros apstākļos kā tēvmē, tā trimdā.

Pēc filmas nelielu koncertu kopā ar Atmosdas laika notikumu dalībnieku, tautfrontieti Andri Felsu sniegs bērnu vijolnieku ansamblis "Vijolīte" Karlīnes Īvānes vadībā. Ieeja brīva.

Latvija 100

"Dziesmu varoņi atāta bulas,
Dziesmu skaņu pārņēma troksni,
Dziesmu vāru nicēzina karu,
Tautu izglāba dziesmu gars!"
(Auseklis)

**DOKUMENTĀLĀ FILMA
DZIESMUVARA**
Kinoteātri Splendid Palace

2. JŪNIJĀ
plkst. 14.00 Mazajā zālē
plkst. 19.00 Lielajā zālē

3. JŪNIJĀ
plkst. 14.00 Mazajā zālē
plkst. 18.00 Lielajā zālē

Režisors Askolds Saulītis
Scenārijo autori Dainis Īvāns un Askolds Saulītis
Operators Andris Priedītis
Producents TERRA EUROPA

*Bez maksas lejuplādējiet
uz filmas "Dziesmuvara" scenāriju
iespēja saņemt kinoteātrā
Splendid Palace kasē no 21. maija

Attēlā: Filmas "Dziesmuvara" afiša.

ATMODAS SĀKOTNES NOTIKUMI JAUNIEGUVUMU IZSTĀDĒ

LNVM Tautas frontes muzeja nodaļas 4. stāva izstāžu zālē līdz 31. augustam apskatāma krājuma jaunieguvumu izstāde "1941. gada 14. jūnija deportācijas upuru piemiņas diena Trešajā atmodā no 1987. līdz 1989. gadam".

Ar ko sākās Trešā atmoda? Daži pētnieki uzskata, ka tā sākās 1987. gadā, kad Latvijas cilvēktiesību grupa "Helsinki-86" pirmo reizi organizēja publisku ziedu nolikšanu pie Brīvības pieminekļa 1941. gada 14. jūnija deportācijas upuru piemiņai.

Attēlā: Latvijas Tautas frontes organizēts piemiņas brīdis Torņakalna stacijā, pieminot 1941. gada 14. jūnija deportāciju upurus. Priekšplānā no labās: LTF biedri Sandra Kalniete, Dainis Īvāns, Ints Cālitis. Rīga, 1989. gada 14. jūnijs. Fotogrāfs nezināms.

Šis zīmīgais datums tika atzīmēts arī 1988. gadā, kad "Helsinki-86" biedrs Konstantīns Pupurs 1941. gada 14. jūnija piemiņas dienā iznesa sarkanbaltsarkano karogu no Brīvības pieminekļa līdz Brāļu kapiem un atdeva godu Mātes tēlam, par ko tika izraidīts no Padomju Savienības, kur 1918. gadā pasludinātās Latvijas Republikas simboli bija aizliegti.

Teju pēc gada 14. jūnijs Padomju Savienībā tika atzīts par stalinisko represiju upuru piemiņas dienu un Latvijas Tautas fronte (LTF) organizēja vērienīgu piemiņas pasākumu kopumu. Pieminot 1941. gada 14. jūnija deportāciju upurus, LNVM Tautas frontes muzeja nodaļa piedāvā izstādi, veltītu šīs dienas atzīmēšanai Trešās atmodas laikā.

Attēlā: Skats izstādē.
Foto: Liene Andrejsone.

INESE BULLE: “VĒSTURĒ JŪTOS KOMFORTABLI”

LNVM Vēstures departamenta galvenā glabātāja Inese Bulle nostrādājusi muzejā teju 42 gadus, sagaidījusi apaļu dzīves jubileju un tagad saka – pietiek, ilgāk strādāt vienā vietā jau būtu nepieklājīgi! Kā teic LNVM direktors Arnis Radiņš, Inese ir viena no darbiniekiem, kuri kādu laiku ir veidojuši muzeju tādu, kāds tas ir. Tagad viņas ieguldījums novērtēts arī ar Kultūras ministrijas Atzinības rakstu.

Attēlā: Izstādes “Rotaļlietu noslēpumi pilī” atklāšanās.
2010. gads. Foto: Roberts Kaniņš.

- Kā jūs kļūvat par vēsturnieci?

- Skolā man nebija mīlestības pret eksaktajiem priekšmetiem, bet vēsture patika, kā jau visām meitenēm, patika pasakas par princesēm, senseniem laikiem, karaļvalstīm... Tas mani interesē joprojām – vienmēr skatos, kā Kembridžas hercogiene kristī vienu, otru un trešo bērniņu, kas ar ko precas. Tāpēc muzejā mani sauc par monarhisti. Ja tā var sacīt, vēsturē es jūtos komfortabli. Visvairāk interesē laiks līdz 17.–18. gadsimtam. Un jebkurā gadījumā (tas man pat traucē!) izveidojas saikne ar to cilvēku, par kuru tiek vēstīts, piemēram, es iztēlojos, kā zengāļi aizstāvējās pret krustnešiem un bija spiesti doties prom uz Lietuvu... Iedomājos – kā tad jutās bērni, kā sievietes? Un visu uztveru personiski.

Ļoti interesējos par karaliskajām dinastijām, par to, kas bija Plantageneti, kāpēc Tjodors – Henrijs VIII – šo dinastiju vajāja un iznīcināja veselu dzimtu tikai Plantagenetu asiņu dēļ. Tāpat ar karalienēm – no vienas puses ir tronis, bagātība utt., no otras – viņām

taču bija pa četrpadsmit, pa piecpadsmit bērnu, un viņas nodzīvoja labi ja līdz 35–40 gadiem.

- Kā jūs nokļūvat šajā muzejā?

- Man skolā bija ļoti jauka vēstures skolotāja un, lai gan viņa mani atrunāja, es, spītīga būdama, tomēr aizgāju studēt vēsturi un pabeidzu studijas 1972. gadā. Tolaik pēc augstskolas beigšanas bija jānostrādā vismaz trīs gadi vietā, uz kuru norīkoja, un es nokļuvu Centrālajā Valsts vēstures arhīvā. Nostrādāju tur četrus gadus, vispirms kā jaunākā zinātniskā līdzstrādāniece, pēc tam – nodaļas vadītāja. Tad draudzene pārgāja strādāt uz Centrālo Valsts vēstures muzeju, atbrīvojās vieta, un 1976. gada augustā arī es atnācu uz šejieni. Pieņēma Mildas Leimanes vadītajā Metodiskajā nodaļā, uzreiz tiku apkrauta ar instrukcijām, no kurām neko nesapratu – pamatfondi, palīgfondi... Metodiskā nodaļa sniedza palīdzību Latvijas skolu muzejiem, vadītāja brauca šos muzejus aplūkot, dot padomus un ņēma mūs līdzi. Izbraukājām visu Latviju. Drīz toreizējam izglītības ministram Aldonim Builim radās doma veidot Latvijas Skolu vēstures muzeju, un to vadīt uzticēja man. Telpas atrada Kuldīgā, bijušā Skolotāju semināra ēkā. Tā nu es vācu ziņas un kursēju starp Rīgu un Kuldīgu.

Ministru nomainīja cits ministrs, Skolu muzejam vairs neatradās naudas, un beigās skolu vēstures kolekcija palika muzejā. Veidojot šo krājumu, es domāju – tai ir jābūt kolekcijai par bērnu, centrā jābūt mazajam cilvēkam. Pirms skolas viņam svarīgas ir rotaļlietas, apģērbs, grāmatas, citas mazas lietiņas, un to visu es arī vācu kopā, tāpēc parasti, kad kādai izstādei vajag arī “kaut ko par bērnu”, vienmēr prasa man. Veidojot izstādi par rotaļlietām, sanāca tieši tā, kā biju iecerējusi – teju katrs apmeklētājs kādā brīdī iesaucās “Vai, man taču tas arī bija!” vai “Man vēl tagad tāds ir mājās!”. Cilvēkam šķiet dīvaini redzēt muzeja vitrīnā viņa ikdienā lietojamo priekšmetu. To es vienmēr uzsveru, ekskursijas vadot, – ka neviena muzejā redzamā lieta nav veidota speciāli muzejam, ja vien tas nav atdarinājums. Viss, kas viņiem ir mugurā, somā vai rokā, var kļūt par muzeja priekšmetu, stāvēt simt vai divsimt gadu un stāstīt par savu laiku. Putojamais, nažu asināmais, konservu kārbas atvērējs – visi ir laika liecības.

- Kuras jūsu veidotās izstādes jums ir vistuvākās?

- “Sievietes pasaule”, “Vīrieša pasaule”, “Es nāku no bērniības”, “Ai, padomju saule”, un pēdējā lielākā bija “Rotaļlietu noslēpumi pilī”, kurā bija apkopoti priekšmeti no visa muzeja, no vissenākajiem laikiem. Gatavojot šo izstādi, meklēju materiālus par senajām rotaļlietām un atklājās brīnumi: pirms seštūkstoš gadiem kādai meitenei Divupē piederējusi alabastra lelle, kādā Ēģiptes kapenē blakus faraona dēlam atrasti mazi karavīriņi, bet arābiem jau pirms tūkstošiem gadu atrasti stikla baseinos peldoši stikla gulbji, kas kustina galvas. Lasīju, ka viduslaikos leļļu mājas iekārtojumu gatavoja attiecīgie meistari: galdnieki mēbeles, tapsētāji spilventiņus un dīvānus no zīda un samta, zeltkaļi bra un lustras, porcelāna meistari traukus, kalēji – virtuves piederumus. Ludviķim XIII bija vesels sudraba karavīru karaspēks, kas gan tika izmantots arī kā uzskates līdzeklis militārajā mācībā. Vēlāk viņš to uzdāvināja savam dēlam, bet, finansālajai situācijai sašķoboties, bija spiests to pārkausēt.

Attēlā: Inese Bulle 1978. gadā.
Foto no personīgā arhīva.

Turpinājums—nākamajā lappusē.

- Vai jūs bieži apmeklējat citus muzejus?

- Diezgan bieži, īpaši tad, ja meklēju padomu vai kas citādi nepieciešams no kolēģiem. Reiz mani aizsūtīja uz Šveici, smelties pieredzi darbā ar bērniem, kas šajā valstī ir augstā līmenī, ir speciāls institūts un perfekti izstrādātas muzejpedagoģiskās programmas. Latvijā, Rīgā es bieži gan viena, gan ar mazmeitām eju uz Jūgendstila muzeju – ļoti patīk, tur, tā teikt, ir “pasakaina aura”. Patīk tas, ka tas reiz ir bijis dzīvoklis, kurā dzīvojuši cilvēki, un iekārtojums un priekšmeti ir saglabāti iespējami tuvu tam laikam. Sajūta tāda, it kā būtu atnācis ciemos, nevis uz muzeju. Tagad, aizejot pensijā, es varēšu iet uz citiem muzejiem, kad vien gribu.

Attēlā: Inese Bulle pašas izveidotajā muzeja skolas klasē.
Foto no personīgā arhīva.

- Kāpēc cilvēkiem vajadzētu apmeklēt muzeju, ja ir tik daudz citu, pieejamāku informācijas avotu?

- Viens no iemesliem ir tas, ka internetā atrodamā informācija ne vienmēr ir precīza. Tas, ka ir iespēja izpausties katram, rada problēmas ar uzticamību.

- Novēlējums kolēģiem?

- Muzejā strādāt ir ļoti jauki. Ceru, ka tā ir visos muzejos. Parasti atliek nostrādāt gadu, lai

zinātu, vai cilvēks ir palicējs vai nav. Īpaši izteikti tas bija agrāk, kad algas bija pamazas, tagad tās pamazām aug. Arī vīrieši parādās muzejā! Un labi, ka nāk jauni cilvēki.

Ko darīšu, aizejot pensijā? Pirmkārt, beidzot sakārtošu visu, kas nav sakārtots. Otrkārt, man ir pieci mazbērni – lielākajam piecpadsmit gadu, mazākajam septiņi mēneši, un jauki, ka viņiem patīk pie manis nākt. Vēl es darbojos baznīcas Dāmu komitejā, kas rīko dažādus pasākumus, mums ir arī pārlošanas pulciņš, kas darina rotas un eņģeļišus bērnu slimnīcas pacientiem. Ir dažādas iespējas, ar ko nodarboties, tikai jāizdomā, kas būtu labāk pašai. Pensija – tas nozīmē laiku sev. Katru gadu uz ārzemēm neaizbraukšu, bet kādam izbraucienam jau var sakrāt. Ar dēla ģimēni mēdzam braukt pa interesantām vietām ar auto. Reiz aizvedu viņus uz Marborkas pili – tur ir pamatīga viduslaiku sajūta.

Attēlā: Izstādes “Cepurnieka stāsts” atklāšanā 2002. gada pavasarī.
Foto no personīgā arhīva.

Arnīs Radiņš, LNVM direktors

Inese vienmēr asociējusies ar bērniem un skolu – ir sajūta, ka tas viņai padodas, patīk un ir kā “dabīgs pienākums”. Muzejam vislabākie darbinieki ir tie, kuri spēj savienot savas personiskās intereses un ambīcijas ar muzeja interesēm un ambīcijām, un tas ir Ineses gadījums – harmoniska dzīvošana muzeja vajadzību laukā. Laba un interesanta kolēģe – no maizīšu smērēšanas līdz erudīcijai vēsturē. Iešana pensijā ir nopietns solis, tāpēc – lai Inesei izdodas viss iecerētais!

Irina Zeibārte, LNVM direktora vietniece zinātniskajā darbā

Inesei darbošanās ar vēsturi, īpaši “bērnu lietām”, ir sirdslieta, ne pienākums. Un galvenā viņas īpašība ir tā, ka viņa “nav tante”, visu dara ar aizrautību un sirsnību. Inese muzejā ir aizsākusi daudzus labus projektus – “Skolas klasi”, “Viduslaiku bruņiniekus” ar pārgērbšanos, “Kā Pastariņam skolā gāja”, “Ābece – mana pirmā mācību grāmata” un citas.

Gunita Baumanē, LNVM Vēstures departamenta galvenā krājuma glabātāja

Darbs ir tas, ko darām aiz vajadzības, vaļa – tas, ko darām aiz patikas. Lai Inesei turpmāk daudz patikšanu!

Sintija Eglīte, LNVM Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas krājuma glabātāja asistente

Inese ir ļoti moderna, saprot jauniešus un vispār jebkuru neatkarīgi no vecuma. Ļoti izpalīdzīga kolēģe ne tikai darba, bet arī ikdienišķos jautājumos, esam runājušas gan par specifiskiem vēstures jautājumiem, gan mainījušās receptēm. Un vēl – Inese ir ļoti sirsnīga un iejūtīga, vienmēr pienāks un aprunāsies par dzīvi.

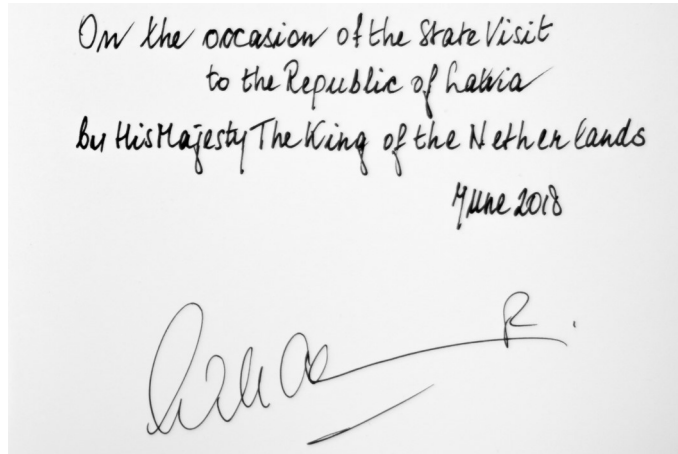

“LATVIJAS GADSIMTS” UZŅEM VIESUS UN DODAS PILSĒTĀ

Jūnijā muzejā turpinājās iepazīšanās ar izstādi “Latvijas gadsimts” – šo kā vienu no svarīgākajiem valsts simtgades notikumiem savā kultūras programmā iekļauj gan ārvalstu amatpersonas, gan vietējie darba kolektīvi, gan atsevišķi interesenti. Ar būtiskākajiem apmeklējumiem piedāvājam iepazīties fotohronikas formātā.

Attēlā: 12. jūnijā muzejs sagaidīja savu pirmo karalisko vīzīti – muzeju apmeklēja Viņa Majestāte Nīderlandes karalis Vilems Aleksandrs. Ar izstādi “Latvijas gadsimts” karali iepazīstināja tās koncepcijas autors Toms Ķikuts. Foto: Valters Lācis.

Attēlā: Apmeklējumu beidzot, karalis Vilems Aleksandrs parakstījis izstādes viesu grāmatā. Foto: Valters Lācis.

Attēlā: 15. jūnijā izstādē “Latvijas gadsimts” pabija Baltijas valstu vēstures un politikas eksperts, profesors Andrejs Plakans (pirmais no kreisās), kura ievadeseja lasāma izstādes katalogā. Foto: LNVM.

Attēlā: Lai par jauno izstādi uzzinātu iespējami plaša auditorija, tika izveidota “izstāde par izstādi” – izdrukas ar desmit priekšmetu stāstiem, kas pārstāv Latvijas gadsimta desmitgades. No 13. līdz 22. jūnijam tā bija aplūkojama t/c “Galerija Centrs”. Foto: LNVM.

Attēlā: 27. jūnijā valsts vizītes laikā muzejā viesojās V. E. Polijas Republikas prezidents Andžejš Duda un Agata Kornhauseres-Dudas kundze. Kā allaž, uzsverot abu valstu saskares punktus vēsturē, stāstījumu sniedza Toms Ķikuts. Foto: Valters Lācis.

Attēlā: Prezidenta Dudas kundze bija ieinteresēta izstādes apmeklētāja. Foto: Valters Lācis.

MUZEJU SEZONAS NOSLĒGUMS, JUBILĀRI UN CITI GAVIĻNIEKI

Kā katru gadu ap Jāņu laiku, arī šogad 25. jūnijā LNVM Dauderu nodaļas krāšņajās telpās un dārzā risinājās muzeja sezonas noslēguma pasākums, kurā tika atzīmēti darbinieku profesionālie sasniegumi, sumināti jubilāri un gluži vienkārši vaigā redzēti vairākās ēkās strādājošie un, iespējams, vēl nesatikti un neiepazīti kolēģi. Foto: Roberts Kaniņš.

Attēlā: "Dauderu" nams viesmīlīgi vēris dārzu un māju Latvijas Nacionālā vēstures muzeja darbinieku plašajam pulkam. Foto: Olga Miheloviča.

Attēlā: Sveiciens un teju vai visus vasaras ziedus saņēma Irita Žeiere...

...Marija Šumilo...

...Inese Bulle (interviju ar viņu lasiet Ziņneša 7. un 8. lappusē)...

...Ingrīda Līga Virse...

...Diāna Grīnvalde...

...Rūta Vecmuktāne....

...un Ineta Auniņa.

Attēlā: Tradicionāli šis ir pasākums, kurā tiek gaidītas arī muzeja darbinieku atvases. Kā redzams, bērni novērtē "Dauderu" dārza daudzveidīgo reljefu.

JŪLIJS/AUGUSTS PAMATINFORMĀCIJA

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvi – tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozīti, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas u. c. Latvijas vēstures liecības.

Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt visu laiku Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības ar arheoloģijas, etnogrāfijas, numismātikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīmi. LNVM organizē izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas.

Pēc Rīgas pils renovācijas uzsākšanas un postošā ugunsgrēka 2013. gada jūnijā LNVM pamatekspozīcija un izstādes atrodas pagaidu telpās – namā Brīvības bulvārī 32 (kopš 2014. gada 15. maija), savukārt muzeja krājums ir izvietots telpās Lāčplēša ielā 106, kur strādā administrācija un muzeja speciālisti. Pēc Rīgas pils renovācijas muzejs plāno atgriezties vēsturiskajā mājvietā Rīgas pilī, savukārt krājumu pārcelt uz jaunajām muzeju krājuma telpām Pulka ielā.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir Tautas frontes muzeja nodaļa un Dauderu nodaļa.

<http://www.lnvm.lv>

[facebook.com/LNVMuzejs](https://www.facebook.com/LNVMuzejs)

twitter.com/LNVMuzejs

<https://www.instagram.com/LNVMuzejs>

TAUTAS FRONTES MUZEJA NODAĻA

ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kur atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums. Muzejs vēstī par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gadsimta nogalē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Trešā atmoda, tas glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību – Latvijas Tautas fronti, atainojot Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un dalībniekus.

[twitter.com – frontes_muzejs_LNVM](https://twitter.com/frontes_muzejs_LNVM)

[facebook.com – LNVM Tautas frontes muzejs](https://www.facebook.com/LNVM.Tautas.frontes.muzejs)

DAUDERU NODAĻA

izvietota vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā – bijušā “Waldschlösschen” īpašnieka Ādolfa fon Bingnera ģimenes villā. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs “Dauderi”. 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu. Dauderu nodaļa ne vien piedāvā izstādes un nodarbības, bet arī izīrē telpas un brīvdabas teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

[facebook.com/dauderi.lnvm](https://www.facebook.com/dauderi.lnvm)

twitter.com/Dauderi_LNVM

ZIŅNESIS
www.lnvm.lv